

УДК 336.71.021

Петрикiва О.С.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та кредиту
Харківського національного університету будівництва і архітектури*

Соколов В.С.

*студентка**Харківського національного університету будівництва і архітектури*

ОЦІНКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ВАРТІСТЬ ЗАЛУЧЕНИХ РЕСУРСІВ БАНКУ

EVALUATION FACTORS AFFECTING THE COSTS INVOLVED RESOURCES BANK

АНОТАЦІЯ

Під час формування банківських ресурсів особлива увага приділяється депозитній політиці. Саме депозити мають вагому частку під час формування ресурсної бази банку. Метою статті є визначення найвпливовіших показників на вартість залучених ресурсів банку. Розглянуто вплив індексу інфляції та рівня облікової ставки Національного банку України на зміну депозитної ставки банку. Визначено, що найвпливовішим фактором є рівень облікової ставки Національного банку України.

Ключові слова: банківські ресурси, формування банківських ресурсів, депозити, депозитна політика банку, рівень депозитної ставки.

АННОТАЦИЯ

При формировании банковских ресурсов особое внимание уделяется депозитной политике. Именно депозиты занимают весомую позицию при формировании ресурсной базы банка. Целью статьи является определение самых влиятельных показателей на стоимость привлеченных ресурсов банка. Рассмотрено влияние индекса инфляции и уровня учетной ставки Национального банка Украины на изменение депозитной ставки банка. Определено, что самым влиятельным фактором является уровень учетной ставки Национального банка Украины.

Ключевые слова: банковские ресурсы, формирование банковских ресурсов, депозиты, депозитная политика банка, уровень депозитной ставки.

ANNOTATION

At forming of bank resources, the special attention is spared to deposit politics. Exactly deposits occupy a ponderable stake at forming of resource base of bank. The aim of the article is determination of the most influential indexes on the cost of the attracted resources of bank. Influence of index of inflation and level of registration rate of the National bank of Ukraine is considered on the change of deposit rate of bank. It is certain that the most influential factor is a level of registration rate of the National bank of Ukraine.

Keywords: bank resources, forming of bank resources, deposits, deposit politics of bank, level of deposit rate.

Постановка проблеми. У ринковій економіці банківські установи виконують роль фінансових посередників, що дає їм змогу залучати великі суми вільних грошових капіталів і заощаджень, вкладаючи їх у різні види активів, які приносять дохід. Становлення ринкових відносин в Україні, перетворення у зв'язку з цим банківської системи докорінно змінили характер проведення процентної політики. Пряме директивне встановлення процентних ставок було замінено економічними методами їхнього визначення на базі встановлюваної НБУ офіційної облікової ставки. По суті, відбулося

відродження банківської процентної політики, що проводиться самим банком.

Банки стали самостійно визначати рівень процентних ставок, з огляду на вплив цілої низки чинників: співвідношення попиту і пропозиції на фінансових ринках, державне регулювання рівня процентних ставок, темпи інфляції, загальний рівень рентабельності господарства, конкуренцію в банківській сфері, прибутковість банку, термін і розмір наданих (залучених) коштів, ступінь ризику даної операції, платоспроможність клієнта, його характер, вид позички, тип банку, його розмір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробка теоретичних засад формування банківських ресурсів, одним з джерел яких є депозитні операції, висвітлені в роботах українських учених, серед яких: О. Дзюблюк, В. Лагутін, А. Мороз, М. Савлук, В. Ричаківська, В. Стельмах, О. Лаврушин, Н. Шелудько [1, с. 54].

Найбільш значимий внесок у дослідження загальних питань банківської справи, а також окремих аспектів формування процентної політики комерційних банків зробили дослідження Дж. Сінкі, П. Роуза, Б. Едвардса, К. Редхерда, Е. Хелферта, Г. Аесхауера, Л.Г. Батракової, О.І. Лаврушина.

Проблемам формування ефективної депозитної політики комерційних банків присвячені дослідження вітчизняних економістів, зокрема Л.О. Примостки, О.В. Васюренко, В.В. Вітлінського, В.І. Міщенко, Л.М. Кіндрацької, В.В. Коваленко, С.В. Науменкової, Д. Олейника, К. Раєвського, І.В. Сало [8].

Мета статті полягає в аналізі та узагальненні наукових праць, присвячених досліджуваній темі, удосконаленні як теоретичних, так і практичних розробок.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні для ефективної роботи банківської установи формування ресурсної бази має велике значення. Банківський сектор – це бізнес, в якому банки, задовольняючи потреби ринку в потрібних фінансових ресурсах або наданні певних видів банківських послуг, отримують за це прибуток [2, с. 146].

Банківські установи займаються переважно посередницькою діяльністю, яка полягає в залученні вільних грошових ресурсів від суб'єктів господарювання та населення [6, с. 164]. За наявності достатнього обсягу мобілізованих фінансових ресурсів банк, розміщуючи їх в активні операції, має змогу отримати максимальний прибуток та диверсифікувати свої ризики. Головним джерелом поповнення ресурсної бази є залучення вільних фінансових ресурсів населення та юридичних осіб на рахунки у банківську установу.

Банківські ресурси – це фундамент діяльності комерційного банку, розмір яких впливає на ефективність функціонування установи та обсяги отримуваних прибутків [4].

Формування банківських ресурсів являє собою послідовний рух коштів із моменту виявлення потреби у банку в них, а у фізичної чи юридичної особи – з моменту виникнення бажання надати ці кошти банку на умовах і строках, що визначені обома сторонами цього процесу, до моменту надходження цих коштів на рахунки в банк та планування його подальших дій з їх використанням [7, с. 212].

О.В. Дзюблюк зазначає, що депозит – це грошові кошти клієнтів, цінні папери, банківські метали, які розміщені на рахунках у банку на певних умовах у готівковій або безготівковій формі, у будь-якій валюті на визначений строк [3].

Під час акумулювання фінансових ресурсів, а саме залучення депозитів, у банківській установі виникає необхідність у чітко продуманій організації депозитної політики, яка є основою забезпечення діяльності банків.

Депозитна політика виступає важливим елементом діяльності банку як на рівні окремого банку, так і на рівні всієї економіки країни [5].

Депозитна політика банку є елементом банківської політики та виступає сукупністю пов'язаних між собою дій стосовно мобілізації вільних фінансових ресурсів населення та юридичних осіб на привабливих для клієнтів та вигідних для банку умовах.

Завданнями депозитної політики виступають:

- створення депозитної політики, яка буде залучати якомога більше клієнтів та водночас бути прибутковою для банку;
- збільшення довіри у потенційного клієнта;
- підвищення привабливості умов вкладів для фізичних осіб;
- використання цінових та нецінових методів залучення ресурсів.

Українські банківські установи надають перевагу саме ціновим методам управління. Депозитні ставки не підлягають регулюванню і встановлюються банком самостійно залежно від того, яка є потреба банку в залучених коштах для проведення активних операцій і одержання прибутку.

Ціна на депозитні зобов'язання банку утворюється після проведення аналізу між ринковою вартістю залучених коштів, що вира-

жається депозитною ставкою, та операційних витрат банку, пов'язаних із розрахунковими рахунками клієнта. Збільшуючи вартість на вкладні операції, банк може очікувати на залучення додаткових ресурсів, а якщо він має достатній рівень фінансових ресурсів, проте не має велику кількість прибуткових напрямів їх розміщення, зберігає або зменшує ставку.

Рівень депозитної ставки залежить від багатьох чинників. Такими чинниками можуть виступати: ліквідність банку, рівень попиту і пропозиції грошей на ринку, відсотки за кредитами, норми обов'язкових резервів за зобов'язаннями банку, обов'язкових вимог, що встановлює Національний банк України стосовно співвідношення депозитів індивідуальних осіб і регулятивного капіталу банку, структури і умов депозиту, умов обліку й оподаткування доходів, завищеного рівня процентних ставок інсайдерам банку, рівня конкуренції [9].

Припустимо, що зв'язок між досліджуваними ознаками лінійний і рівняння регресії має такий вигляд: $\hat{y} = a + b_1x_1 + b_2x_2$.

Уведемо позначення ознак:

x_1 – індекс інфляції;

x_2 – облікова ставка НБУ;

y – відсоткова ставка за депозитами фізичних осіб.

Таблиця 1

Вихідні дані для кореляційно-регресійного аналізу банку, щорічні дані

Рік	Відсоткова ставка за депозитами фізичних осіб, %	Індекс інфляції, %	Облікова ставка НБУ, %
1	14	111,6	8,50
2	13,8	116,6	8,0
3	19	122,3	12
4	21	112,3	10,25
5	16	109,1	8,5
6	18	104,6	7,75
7	22	99,8	7,5
8	19	100,5	6,5
9	20	124,9	14,0
10	23	143,3	23,75

Для зручності проведення розрахунків помістимо результати проміжних розрахунків у табл. 2.

Використовуючи табл. 2, знайдемо середнє квадратичне відхилення ознак:

$$\sigma_{x_1} = \sqrt{\bar{x}_1^2 - (\bar{x}_1)^2} = 12,471 \quad (1)$$

$$\sigma_{x_2} = \sqrt{\bar{x}_2^2 - (\bar{x}_2)^2} = 4,864 \quad (2)$$

$$\sigma_y = \sqrt{\bar{y}^2 - (\bar{y})^2} = 3,005 \quad (3)$$

Для знаходження параметрів лінійного рівняння множинної регресії $\hat{y} = a + b_1x_1 + b_2x_2$ необхідно розрахувати систему лінійних рівнянь відносно невідомих параметрів a , b_1 , b_2 , або скористатися формулами.

Спочатку розрахуємо парні коефіцієнти кореляції.

$$r_{yx_1} = \frac{\text{cov}(y, x_1)}{\sigma_y * \sigma_{x_1}} = 0.285 \quad (4)$$

$$r_{yx_2} = \frac{\text{cov}(y, x_2)}{\sigma_y * \sigma_{x_2}} = 0.544 \quad (5)$$

$$r_{x_1 x_2} = \frac{\text{cov}(x_1, x_2)}{\sigma_{x_1} * \sigma_{x_2}} = 0.938 \quad (6)$$

Знаходимо коефіцієнт чистої регресії та параметр a :

$$b_1 = \frac{\sigma_y}{\sigma_{x_1}} * \frac{r_{yx_1} - r_{yx_2} * r_{x_1 x_2}}{1 - r_{x_1 x_2}^2} = -0.450 \quad (7)$$

$$b_2 = \frac{\sigma_y}{\sigma_{x_2}} * \frac{r_{yx_2} - r_{yx_1} * r_{x_1 x_2}}{1 - r_{x_1 x_2}^2} = 1.417 \quad (8)$$

$$a = \bar{y} - b_1 \bar{x}_1 - b_2 \bar{x}_2 = 54.943 \quad (9)$$

Таким чином, отримали, що рівняння множинної регресії має вигляд:

$$\hat{y} = 54.943 - 0.450 * x_1 + 1.417 * x_2.$$

Рівняння регресії показує, що за збільшення індексу інфляції на 1% (за незмінного рівня облікової ставки НБУ) відбувається зменшення рівня відсоткової ставки за депозитами у середньому на 0,450%, а за збільшення облікової ставки НБУ (за незмінного рівня індексу інфляції) депозитна ставка збільшується в середньому на 1,417%.

Після знаходження рівняння регресії складаємо розрахункову таблицю для виявлення теоретичних значень результативної ознаки та залишкової дисперсії (табл. 3).

Для вимірювання щільності кореляційного зв'язку між відсотковою ставкою на депозити фізичних осіб банку, індексом інфляції і обліковою ставкою НБУ розраховуємо сукупний індекс кореляції, але для цього побудуємо допоміжну табл. 3, в яку включимо дані табл. 2.

Залишкова дисперсія:

$$\sigma_{\text{зал}}^2 = \frac{\sum(y - \hat{y})^2}{n} = 10\,733.340 \quad (10)$$

Коефіцієнти β_1 та β_2 стандартизованого рівняння регресії $\hat{t}_y = \beta_1 t_{x_1} + \beta_2 t_{x_2} + \varepsilon$ знаходяться за формулою:

$$\beta_1 = b_1 * \frac{\sigma_{x_1}}{\sigma_y} = -1.867 \quad (11)$$

$$\beta_2 = b_2 * \frac{\sigma_{x_2}}{\sigma_y} = 2.294 \quad (12)$$

Отже, рівняння буде мати вигляд $\hat{t}_y = -1.867 t_{x_1} + 2.294 t_{x_2}$.

Оскільки стандартизовані коефіцієнти регресії можна порівнювати між собою, то доводимо висновку, що облікова ставка НБУ надає більше впливу на зміну процентної ставки за депозитними операціями, ніж індекс інфляції.

Порівнювати вплив факторів на результат можливо за рахунок середніх коефіцієнтів еластичності:

$$\bar{\varepsilon}_i = b_i * \frac{\bar{x}_i}{\bar{y}_{x_i}} \quad (13)$$

Таблиця 2

Розрахунок даних для визначення параметрів рівняння множинної регресії

№	y	x_1	x_2	yx_1	yx_2	$x_1 x_2$	x_1^2	x_2^2	y^2
1	14	111,6	8,5	1 562,40	119	948,6	12454,56	72,25	196,00
2	13,8	116,6	8	1 609,08	110,4	932,8	13595,56	64,00	190,44
3	19	122,3	12	2 323,70	228	1467,6	14957,29	144,00	361,00
4	21	112,3	10,25	2 358,30	215,25	1151,075	12611,29	105,06	441,00
5	16	109,1	8,5	1 745,60	136	927,35	11902,81	72,25	256,00
6	18	104,6	7,75	1 882,80	139,5	810,65	10941,16	60,06	324,00
7	22	99,8	7,5	2 195,60	165	748,5	9960,04	56,25	484,00
8	19	100,5	6,5	1 909,50	123,5	653,25	10100,25	42,25	361,00
9	20	124,9	14	2 498,00	280	1748,6	15600,01	196,00	400,00
10	23	143,3	23,75	3 295,90	546,25	3403,375	20534,89	564,06	529,00
Σ	185,8	1 145	106,75	21 380,88	2062,90	12791,80	132657,86	1376,19	3542,44
Сер. зн.	18,58	114,5	10,68	2138,09	206,29	1279,18	13265,79	137,62	354,24

Таблиця 3

Розрахунок даних для обчислення загальної і залишкової дисперсії

№	y	x_1	x_2	$\hat{y}$	$y - \hat{y}$	$(y - \hat{y})^2$
1	14	111,6	72,2500	117,174	-103,174	10644,894
2	13,8	116,6	64,0000	118,714	-104,914	11006,954
3	19	122,3	144,0000	126,946	-107,946	11652,267
4	21	112,3	105,0625	119,969	-98,969	9794,822
5	16	109,1	72,2500	116,050	-100,050	10009,974
6	18	104,6	60,0625	112,963	-94,963	9018,048
7	22	99,8	56,2500	110,451	-88,451	7823,507
8	19	100,5	42,2500	109,348	-90,348	8162,813
9	20	124,9	196,0000	130,949	-110,949	12309,694
10	23	143,3	564,0625	153,040	-130,040	16910,432
Всього	185,8	1 145,00	1 376,19	1 215,60	-1 029,80	107 333,40
Сер. знач.	18,58	114,50	137,62	121,56	-102,98	10 733,34

Зробивши розрахунок, маємо, що $\varepsilon_1 = -2.771$, а $\varepsilon_2 = 0.814$.

Тобто збільшення тільки індексу інфляції знижує в середньому відсоткову ставку за депозитними операціями на 2,771%, а збільшення тільки облікової ставки НБУ збільшує її на 0,814%. Таким чином, підтверджується більший вплив на результат у фактора x_2 , ніж фактора x_1 .

Коефіцієнти парної кореляції ми вже знайшли: $r_{yx_1} = 0.285$; $r_{yx_2} = 0.544$; $r_{x_1x_2} = 0.938$.

Вони вказують, що зв'язок x_2 із результатом має більшу залежність. Також простежується висока міжфакторна залежність, тобто фактори x_1 та x_2 є колінарними, оскільки $r_{x_1x_2} = 0.938 > 0.7$.

Приватні коефіцієнти кореляції характеризують щільність зв'язку між результатом та відповідним фактором за усунення впливу інших факторів, занесених у рівняння регресії.

За двох факторів приватні коефіцієнти кореляції розраховуються таким чином:

$$r_{yx_1|x_2} = \frac{r_{yx_1} - r_{yx_2} * r_{x_1x_2}}{\sqrt{(1-r_{yx_2}^2) * (1-r_{x_1x_2}^2)}} = -0.772 \quad (14)$$

$$r_{yx_2|x_1} = \frac{r_{yx_2} - r_{yx_1} * r_{x_1x_2}}{\sqrt{(1-r_{yx_1}^2) * (1-r_{x_1x_2}^2)}} = 0.831 \quad (15)$$

Далі знаходимо коефіцієнти множинної кореляції через матриці парних коефіцієнтів кореляції:

$$R_{yx_1x_2} = \sqrt{1 - \frac{\Delta r}{\Delta r_{11}}}, \quad (16)$$

де Δr – визначник матриці парних коефіцієнтів у кореляції;

Δr_{11} – визначник матриці міжфакторної кореляції.

Визначник матриці парних коефіцієнтів розраховуємо за формулою:

$$\Delta r = \begin{vmatrix} 1 & r_{yx_1} & r_{yx_2} \\ r_{yx_1} & 1 & r_{x_2x_1} \\ r_{yx_2} & r_{x_2x_1} & 1 \end{vmatrix} = 0.0343 \quad (17)$$

Визначник матриці міжфакторної кореляції розраховуємо за формулою:

$$\Delta r_{11} = \begin{vmatrix} 1 & r_{x_1x_1} \\ r_{x_2x_1} & 1 \end{vmatrix} = 0.1206 \quad (18)$$

Коефіцієнт множинної кореляції дорівнює: $R_{yx_1x_2} = 0.846$.

Аналогічний результат можемо отримати, якщо призвести розрахунок за формулою:

$$R_{yx_1x_2} = \sqrt{\sum \beta_i * r_{yx_i}} = 0.846 \quad (19)$$

Коефіцієнт множинної кореляції вказує на достатньо сильну залежність набору факторів із результатом.

Нескорегований коефіцієнт множинної детермінації $R_{yx_1x_2}^2 = 0.716$ оцінює долю дисперсії результату за рахунок наведених у рівняннях факторів у загальній варіації результату. У даному разі ця доля становить 71,6% і вказує на достатній рівень обумовленості варіації результату варіацією факторів, тобто на достатньо щільну залежність факторів від результату.

Скорегований коефіцієнт множинної детермінації дорівнює:

$$\hat{R}^2 = 1 - (1 - R^2) * \frac{(n-1)}{(n-m-1)} = 0.635 \quad (20)$$

Обидва коефіцієнти показують на достатню (63,5%) детермінованість результату у моделі факторами x_1 та x_2 .

Оцінку надійності рівняння регресії у цілому та показника щільності зв'язку $R_{yx_1x_2}$ дає F-критерій Фішера:

$$F = \frac{R^2}{1-R^2} * \frac{n-m-1}{m} = 8.815 \quad (21)$$

Отримали, що $F_{факт} = 8.815$, а $F_{табл}$ за умови $k_1 = 2$, $k_2 = 10 - 2 - 1 = 7$ дорівнює 4.74, а отже, $F_{факт} > F_{табл}$. Відтак, отримане значення є не випадковим, воно сформувалося під впливом істотних факторів, тобто підтверджується статистична значимість усього рівняння і показника щільності $R_{yx_1x_2}$.

Оцінюємо статистичну значимість параметрів чистої регресії за допомогою t-критерія Ст'юдента. Розрахуємо стандартні помилки коефіцієнтів регресії за формулами:

$$m_{b_1} = \frac{\sigma_y * \sqrt{1 - R_{yx_1x_2}^2}}{\sigma_{x_1} * \sqrt{1 - r_{x_1x_2}^2}} * \frac{1}{\sqrt{n-3}} = 0.1398 \quad (22)$$

$$m_{b_2} = \frac{\sigma_y * \sqrt{1 - R_{yx_1x_2}^2}}{\sigma_{x_2} * \sqrt{1 - r_{x_1x_2}^2}} * \frac{1}{\sqrt{n-3}} = 0.3584 \quad (23)$$

Фактичне значення t-критерія Ст'юдента розраховуємо за формулою:

$$t_{b_1} = \frac{b_1}{m_{b_1}} = -3.22 \quad (24)$$

$$t_{b_2} = \frac{b_2}{m_{b_2}} = 3.95 \quad (25)$$

Табличне значення за рівня значимості $\alpha = 0,05$ та числа ступенів свободи $k = 7$ становить $t_{табл}(\alpha = 0,05; k = 7) = 2.37$.

Таким чином, признається статистична значимість параметра b_2 , оскільки $t_{b_2} > t_{табл}$ та випадкова природа формування параметру b_1 , так як $t_{b_1} < t_{табл}$.

Отже, множинна модель із факторами x_1 та x_2 , з $R_{yx_1x_2}^2 = 0.716$ має неінформативний фактор x_1 , а саме індекс інфляції.

Висновки. Ресурсне забезпечення є визначальним фактором ефективної діяльності банку. Залучені кошти є головним джерелом формування ресурсної бази, від характеру яких залежить кредитно-інвестиційна діяльність банку. Головним джерелом поповнення ресурсної бази є залучення вільних фінансових ресурсів населення та юридичних осіб, а саме депозитних вкладень. Ціною за депозит виступає депозитна ставка. Рівень депозитної ставки залежить від: ліквідності банку, рівня попиту і пропозиції грошей на ринку, відсотків за кредитами, норм обов'язкових резервів за зобов'язаннями банку, обов'язкових вимог, що встановлює Національний банк України стосовно співвідношення депозитів індивідуальних осіб і регулятивного капіталу банку.

Для оцінки впливу показників на вартість залучених ресурсів банку виокремлено такі показники, як індекс інфляції та облікова ставка Національного банку України. Результати кореляційно-регресійної моделі свідчать про те, що облікова ставка Національного банку України має більш істотний вплив на зміну депозитної ставки банку, ніж індекс інфляції.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Береславська О.І. Депозитні операції банків України: сучасний стан та напрями розвитку / О.І. Береславська, В.А. Овсяник // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2013. – Вип. 1. – С. 54–60.
2. Біломістна І.І. Особливості формування теоретичних підходів до визначення фінансових ресурсів банку як економічної категорії / І.І. Біломістна // Регіональна економіка. – 2013. – № 1. – С. 146–153.
3. Дзюблюк О.В. Теоретичні та прикладні аспекти реалізації банками ресурсної політики: [монографія] / О.В. Дзюблюк, Ю.М. Галицьська. – Тернопіль: Астон, 2012.
4. Заславська О.І. Залучені кошти як вагоме джерело ресурсного забезпечення кредитно-інвестиційної діяльності банків / О.І. Заславська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2012/20.pdf.
5. Ілляш Ю.Ю. Депозитна політика комерційного банку та інструменти її реалізації / В.Ю. Ілляш, Н.В. Чаленко // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 1.
6. Князь С.В. Депозит як основне джерело банківських ресурсів / С.В. Князь, М.В. Горун // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 1. – С. 164–168.
7. Коваленко М.О. Джерела формування ресурсів банку та особливості цього процесу на різних етапах економічного розвитку / М.О. Коваленко // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр.; редкол.: М.І. Зверяков (гол. ред.) [та ін.]. – Одеса: ОНЕУ, 2014 – Вип. 3. – С. 212–216.
8. Кухарук Н.С., Чмерук Г.Г. Сутність та призначення процентної політики банку / Н.С. Кухарук, Г.Г. Чмерук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fkd.org.ua/article/viewFile/29251/26277>.
9. Лавров Р.В. Управление депозитной деятельностью коммерческого банка / Р.В. Лавров [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://uran.donetsk.ua/~masters/2013/iem/dudin/library/article6.htm>.